

УДК 796.077.5

ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ВНЗ ФІЗКУЛЬТУРНОГО ПРОФІЛЮ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ

Марія ІСАЧЕНКО

Національний університет фізичного виховання та спорту України

Анотація. Визначено педагогічні умови, при яких було реалізовано функції контролю, що сприяло підвищенню якості управління навчальним процесом. Порівняно результати модульного тестування теоретичних знань студентів, що мають різний вихідний рівень базових знань з інших дисциплін. Показано, що в процесі навчальних занять з дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання» загальний рівень знань студентів вирівнюється і практично не має відмінностей. Результати досліджень свідчать, що модульний тестовий контроль використовувався не тільки для функції оцінювання, але й для корекції змістовної частини програмного матеріалу.

Ключові слова: студенти, оцінювання теоретичних знань, поточний контроль.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями; аналіз останніх досліджень і публікацій. Пріоритетними напрямками розвитку освіти є впровадження сучасних інформаційно-комунікативних технологій, які забезпечують подальше вдосконалення навчально-виховного процесу через побудову індивідуальних модульних навчальних програм. Контроль й оцінювання завжди були важливою складовою дидактичного навчання. Недостатній внутрішній педагогічний контроль у ВНЗ може призвести до низького рівня підготовленості випускників до виконання стандартизованих кваліфікаційних завдань, які вже давно використовуються у світовій практиці, а в нашій країні – при акредитації спеціальності. Водночас нерідко традиційні методи контролю знань і вмінь студентів та їх оцінювання мають суб'єктивний характер, залежать від особистості викладача й технології навчання. Світова історія підготовки фахівців у вищих навчальних закладах (ВНЗ) свідчить про те, що найбільш коректним засобом педагогічного контролю є застосування тестової методики [1, 4, 6].

Проведення поточного контролю – це продовження навчальної діяльності викладача. Поточний контроль є органічною частиною всього навчального процесу, він тісно пов'язаний з викладом, закріпленням, повторенням і застосуванням навчального матеріалу. Поточний модульний контроль може бути особливим структурним елементом організаційної форми навчання та може поєднуватися з самим викладом, закріпленням, повторенням навчального матеріалу. цей контроль може бути індивідуальним і груповим. При організації поточного контролю необхідно домогтися свідомого, а не формального, механічного засвоєння студентами навчального матеріалу [2, 5].

Для підвищення об'єктивності контролю якості знань й оцінювання ефективності методик навчання, автори пропонують педагогічні тести, які є системою взаємопов'язаних предметним змістом завдань специфічної форми, що дозволяє вимірювати рівень навченості студентів, сукупність їх уявлень, знань, умінь й інших особистісних характеристик [3].

Загальний перехід української системи вищої освіти на Європейську кредитно-трансферну й акумулюючу систему (ECTS) пов'язаний із широким упровадженням тестового контролю знань студентів та їх рейтингового оцінювання, тому дослідження організаційних і методичних умов впровадження його в навчальний процес фізкультурних ВНЗ є актуальним.

Зв'язок з науковими планами, темами. Роботу виконано відповідно до теми 3.1 «Удосконалення програмно-нормативних основ фізичного виховання в навчальних закладах» Зведеного плану НДР у галузі ФКіС 2011–2015 рр. (номер державної реєстрації 011U001733).

Мета дослідження – визначення педагогічних умов упровадження модульного тестування для визначення теоретичних знань студентів, які мають різний вихідний рівень базових знань.

Методи та організація дослідження. У процесі роботи для вирішення поставлених зав

дань застосовувалися такі методи досліджень: аналіз наукової і спеціальної літератури; аналіз документальних матеріалів; опитування; педагогічне тестування; методи математичної обробки отриманих результатів. За результатами попереднього діагностичного тестування було сформовано групи студентів, що мають I рівень залишкових знань («низький» – до 40% правильних відповідей) – 21 ос.; II рівень («середній» – від 41 до 50% правильних відповідей) – 29 ос.; та III рівень («достатній» – від 51% і вище правильних відповідей) – 60 осіб.

Результати досліджень та їх обговорення. Модульний контроль здійснюється після вивчення логічно завершеної частини програми навчання. Цей контроль може бути тематичним і проходити у формі контрольної роботи, тестування, виконання індивідуальних завдань. Модульний контроль є одним з основних видів перевірки знань, умінь і навичок студентів. Основне завдання поточного контролю – систематичне керування навчальною діяльністю студентів, що передбачає її коригування. Він дозволяє отримувати безперервну інформацію про хід і якість засвоєння навчального матеріалу й на основі цього оперативно вносити зміни в навчальний процес. Іншими важливими завданнями поточного контролю є стимуляція регулярної, напруженої діяльності; визначення рівня оволодіння студентами вміннями самостійної роботи, створення умов для їх формування.

Поточний модульний контроль проводився серед студентів 2 курсу в 4 семестрі під час вивчення дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання» (ТМФВ). Модульне тестування містило 4 модулі. Кожен модуль складається з 20 запитань з чотирма альтернативними відповідями, одна з яких правильна, а інші 3 – неправильні, вибір 2 правильних відповідей і вибір відповіді-вставки. Інтервали між проведеннями тестувань за модулями становили 1 місяць.

Порівняння результатів модульного тестування теоретичних знань студентів, що мають різний вихідний рівень опорних знань з інших дисциплін, дозволяє відзначити, що в процесі занять їх загальний рівень знань вирівнюється і практично не має відмінностей (табл. 1).

Таблиця 1

Правильні відповіді в модульному тестуванні студентів із різним вихідним рівнем знань, %

Вихідний рівень знань	Правильні відповіді, %				X
	модуль 2	модуль 3	модуль 4	модуль 5	
I	43,2	50,7	63,4	55,9	53,07
II	53,6	53,5	63,7	44,6	53,8
III	51,5	54,4	52,2	62,2	55,2

Низький вихідний рівень знань впливав на тестування у 2-му модулі, група студентів відстає майже на 10 % від тих, хто мав кращі базові знання. Однак у тестуванні з 3-го модуля вони підвищують свій результат на 7 %, а в 4-му модульному тестуванні збільшують його на 13 % і порівнюються з іншими групами. Це є підтвердженням того, що модульний тестовий контроль використовувався не тільки для функції оцінювання, але й для корекції змістовної частини програмного матеріалу з дисципліни «Теорія та методика фізичного виховання». Для цього здійснювався аналіз результатів модульного тестування, визначення найскладніших запитань для розуміння студентів, роз'яснення їх на семінарських заняттях чи самостійне повторення їх за допомогою навчальної літератури.

Аналіз ступеня засвоєння й розуміння запитань у тестових завданнях здійснювався за відсотками правильних відповідей. Було виділено три групи запитань: «важкі» запитання – студенти дали 30 % правильних відповідей; «середні» запитання – 30–60 % правильних відповідей і «легкі» запитання – понад 60 % правильних відповідей.

У тестове завдання після проходження II модуля включено запитання таких тем: засоби й методи фізичного виховання, техніка фізичних вправ, характеристика навчання рухових дій,

формування рухової навчки, помилка, педагогічний контроль. Результати тестування (рис. 1) дозволяють виділити запитання, погано засвоєні студентами (до 30 % правильних відповідей), що стосуються адаптації і її видів, а також класифікації методів фізичного виховання. До запитань середньої групи труднощів належить характеристика рухових умінь і навичок, структура навчання рухових дій. Добре засвоєні запитання – характеристика фізичної вправи як основного засобу фізичного виховання, техніка фізичних вправ і дидактичні принципи навчання рухових дій.

Рис. 1. Динаміка правильних відповідей у 2-му модулі, %

У тестове завдання наприкінці III модуля вводять такі теми: основи методики розвитку силових здібностей, швидкісних здібностей, витривалості, гнучкості та координації. У тестовому завданні наприкінці III модуля пропонується 20 запитань із 4 альтернативними варіантами відповідей. Необхідно вибрати 1 правильний варіант відповіді й відзначити його в картці тестування. Результати відповідей у тестуванні з 3-го модуля подано на рис. 2. Діапазон їх засвоєння лежить від 0 % до 90 %. Це змусило нас проаналізувати формулювання запитань, на які не змогли відповісти студенти, і внести в них корекцію.

Рис. 2. Динаміка правильних відповідей у 3-му модулі, %

Погано засвоєними студентами виявилися поняття та фізіологічні характеристики фізичних якостей гнучкості, сили й витривалості. До запитань середньої групи труднощів належать загальні поняття фізичних якостей, характеристика швидкості, координації, закономірності формування рухового навичку. До добре засвоєних запитань (понад 70 % правильних відповідей) – характеристика загальної витривалості, постави, причин її порушення та запитання, винесено для повторення: методи повідомлення нових знань, етапи навчання рухових дій і характеристика рухової навички.

У тестуванні наприкінці IV модуля уведено такі теми: форми організації занять з фізичного виховання, педагогічний контроль, моделювання, управління, урок, структура уроку. За умовами тестового завдання в 4-му модулі необхідно було знайти дві правильні відповіді з чотирьох, що збільшило складність завдання. Для студентів більш простим способом мислення є метод простого виключення, коли одна відповідь є більш вірогідною і правильною. При збільшенні ж відсотка правильних відповідей до 50 % виникає необхідність зіставлення, аналізу й узагальнення, що у цього контингенту студентів розвинена недостатньо. У зв'язку з цим, дуже характерно виглядає графік правильних відповідей на запитання (рис. 3).

Усі правильні відповіді знаходяться в межах 30 – 50 % і їх можна кваліфікувати як результат середнього засвоєння матеріалу. Запитання стосуються з тем управління у фізичному вихованні, форм занять і документів обліку й планування занять з фізичного виховання.

До тестового завдання після проходження V модуля належать такі теми: фізичне виховання дітей дошкільного та шкільного віку, фізичне виховання у вищих навчальних закладах, формування постави, визначення рівня фізичного розвитку й фізичної підготовленості школярів, щільність уроку. У тестовому завданні 5-го модуля ми використовували більш прийнятний для студентів варіант відповіді – один правильний із чотирьох, але необхідно було його вставити замість пропущеного слова в реченні (рис. 4).

Рис. 3. Динаміка правильних відповідей у 4-му модулі, %

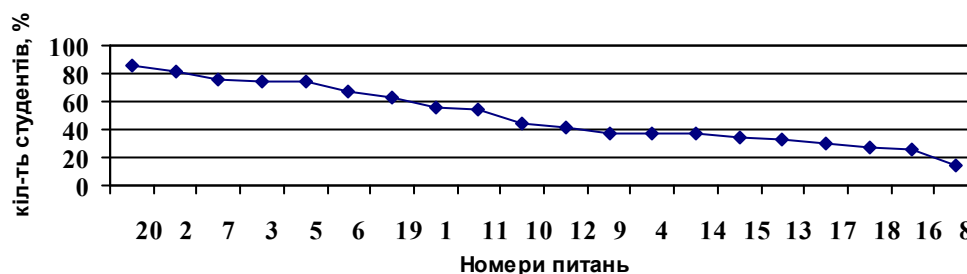

Рис. 4. Динаміка правильних відповідей у 5-му модулі, %

Питання, що викликали основну складність, пов'язані з визначенням раціонального обсягу рухової активності в середньому шкільному віці та фізіологічної характеристики гіпокінезії. До запитань середньої групи труднощів належать види гіпокінезії, кінезофілія і методи організації занять. Добре засвоєні питання стосуються до особливостей методики проведення занять зі школярами.

Висновки:

1. Для оцінювання якості навчання у ВНЗ використовуються різні види контролю, які мають виконувати функції, притаманні освітньому процесу: ті, які контролюють, навчальні, виховні, керувальні, діагностичні, розвивальні, методичні, оцінювальні і корекційні. Як правило, у системі фізкультурної освіти функції контролю зводяться до оцінювання якості навчання студентів та оцінювання їх знань і вмінь. Практично відсутні такі функції як діагностична, навчальна, виховна та керувальна.

2. Проведені нами дослідження дозволили визначити педагогічні умови, при яких було реалізовано ці функції контролю, що сприяло підвищенню якості управління навчальним процесом.

3. Порівняння результатів модульного тестування теоретичних знань студентів, що мають різний вихідний рівень базових знань з інших дисциплін, дозволяє зробити висновок, що в процесі навчальних занять із ТМФВ їх загальний рівень знань вирівнюється і практично не має відмінностей. Низький вихідний рівень знань чинив вплив на тестування у 2-му модулі, група студентів відставала майже на 10% від тих, хто мав ліпші базові знання. Однак у тестуванні з 3-го модуля вони підвищують результат на 7%, а в 4-му модульному тестуванні збільшують його на 13% і практично порівнюються з іншими групами. Це є підтвердженням того, що модульний тестовий контроль використовувався не тільки для функції оцінювання, але й для корекції змістовної частини програмного матеріалу з дисципліни ТМФВ.

Перспективою подальших досліджень буде розробка творчих, проблемних завдань для студентів, що мають більш високий рівень базових знань й інтелектуальних здібностей для підвищення їх мотивації до навчання.

Список літератури

1. Болонський процес у фактах і документах (Сорбонна – Болонья – Саламанка – Прага – Берлін – Берген) / упоряд. В. Д. Шинкарук, Я. Я. Болубаш, І. І. Бабинта [та ін.]. – К. : Дельта, 2007. – 53 с.
2. Круцевич Т. Ю. Проблеми тестового контролю знань студентів в сучасній системі вищої фізкультурної освіти / Т. Ю. Круцевич, М. А. Зайцева // Теорія і методика фізичного виховання і спорту. – 2005. – № 4. – С. 41 – 45.
3. Круцевич Т. Ю. Тестовий контроль в системі підвищення кваліфікації фізкультурних кадрів / Т. Ю. Круцевич, М. І. Воробйов, М. А. Ісаченко // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : наук. моногр. за ред. С. С. Єрмакова. – Х. : ХДАДМ (ХХП), 2006. – № 12. – С. 90-93.
4. Організаційно-методичні основи фізичного виховання студентів вищих навчальних закладів : монографія / В. І. Мудрік, О. З. Леонов, І. В. Мудрік [та ін.] ; НАПН України, Інститут проблем виховання. – К. : Педагогічна думка, 2010. – 204 с.
5. Савченко В. Теоретичні засади впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах фізкультурного профілю / Віктор Савченко // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2007. – № 1. – С. 4-7.
6. Ядвіга Ю. П. Фізичне виховання студентів вищого навчального закладу економічного профілю в період трансформації вищої освіти України в європейський простір : дис. ... канд. наук з фіз. виховання та спорту : 24.00.02 / Ю.П. Ядвіга ; НУФВСУ. – К., 2011. – 226 с.

ОЦЕНКА ЗНАНИЙ СТУДЕНТОВ ВУЗОВ ФИЗКУЛЬТУРНОГО ПРОФИЛЯ ПО РЕЗУЛЬТАТАМ ТЕКУЩЕГО КОНТРОЛЯ

Марія ІСАЧЕНКО

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Аннотация. Определены педагогические условия, при которых были реализованы функции контроля, что способствовало повышению качества управления учебным процессом. Сравнительно результаты модульного тестирования теоретических знаний студентов, имеющих различный исходный уровень базовых знаний по другим дисциплинам. Показано, что в процессе учебных занятий по дисциплине «Теория и методика физического воспитания» общий уровень знаний студентов выравнивается и практически не имеет отличий. Результаты исследований свидетельствуют, что модульный тестовый контроль использовался не только для функции оценки, но и для коррекции содержательной части программного материала.

Ключевые слова: студенты, оценка теоретических знаний, текущий контроль.

ASSESSMENT OF THE STUDENTS OF HIGHER EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF PHYSICAL CULTURE ON THE RESULTS OF MONITORING

Марія ІСАЧЕНКО

National University of Physical Education and Sport

Abstract. Pedagogical conditions under which the control functions have been implemented, thereby improving the quality of management process were defined. The results of unit test theoretical knowledge of students with different initial level of basic knowledge in other disciplines were compared. It is shown that in the process of training sessions on the subject "Theory and Methods of Physical Education" general level of knowledge of students is aligned and has virtually no differences. Studies indicate that the test control module was used not only for the evaluation function, but also to correct the content of the program material.

Key words: students, assessment of theoretical knowledge, the current control.